AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2019 / 21 • Şubat 2019

KUZEY MAKEDONYA YENİ İSMİYLE NATO ÜYELİĞİ YOLUNDA

Vuslat Nur ŞAHİN

.

Soğuk savaşın sona ermesi dünya siyasetinin yeni bir düzene evrilmesi gibi uluslararası sonuçları bakımından sıkça tartışılmaktadır. Bölgeselciliğin öne çıktığı şu günlerde, soğuk savaş Balkanlarda geriye kemikleşmiş sorunlar miras bırakmıştır. Bunların içinde özellikle sorunun sebep olduğu sonuçlar bakımından ülkesel, bölgesel ve hatta uluslararası düzeyde öneme sahip sorunların başlıcası Makedonya ve Yunanistan arasındaki isim sorunudur.

Daha önceki yazılarımızda da değindiğimiz gibi, sorunun temel sebebi tarihseldir. İlk Çağda bugünkü Kuzey Yunanistan topraklarında kurulan Makedon devleti M.Ö. 4. yüzyılda bütün antik Yunan dünyasına hakim olmuş ve Büyük İskenderin fetihleriyle Helen kültürünü oldukça geniş bir coğrafyaya yaymıştır. Bugün bile Yunanlılar için antik Makedonya ulusal tarihin bir parçası kabul edilmektedir[1]. Makedonya 1991de bağımsız olmasının ardından kendini Makedonyanın varisi olarak kabul etmiş; ulusal sembollerini ve ulus inşa süreçlerini bu çizgide gerçekleştirmiştir. Yunanistan ise bu durumu kendi topraklarında yer alan Ege Makedonyasına yönelik yayılmacı bir tutum olarak ele almıştır. Öyle ki Yunan kamuoyunda Makedonyanın uzun vadede Ege Makedonyasına yönelik toprak talepleri olabileceği olasılığı bile konuşulmuştur. Bunun sonucunda Yunanistanın ilk tepkisi ekonomik ambargolar uygulamak ya da ikili ilişkileri sınırlamak olsa da, bununla yetinmemiştir. Makedonyanın NATO ve ABye üyeliği söz konusu olduğunda Yunanistan veto oyu vererek Makedonyanın uluslararası entegrasyonunun önünü tıkamaktan çekinmemiştir.

Ciddi uluslararası çabaların yanı sıra her iki ülkede de sorunun çözümüne daha ılımlı bakan ve sorunun artık iki ülke içinde gün geçtikçe içinden çıkılamaz hale geldiğini açıkça ifade eden iktidarların başa geçmesi 17 Haziran 2018de Prespa Anlaşmasının imzalanmasıyla[2] çözüme göz kırpmıştır. Çözülmüştür gibi kesin bir ifadeyi anlaşmanın imzalanmasıyla beraber kullanamama sebebimiz ise anlaşmanın her iki ülkede de protestolara, muhalefet partilerinin itirazlarına sebep olmasıdır ve her iki ülkede anlaşmanın meclisten geçmesi oldukça uzun ve belirsiz bir sürecin sonucunda olmuştur. Bilindiği üzere uluslararası anlaşmaların yürürlüğe girebilmesi için ilgili ülke meclislerince onaylanması bir zorunluluktur. Buna ilaveten her iki ülkede anlaşmanın imzalanmasıyla yaygın protestolar yapılmış, anlaşmadan her iki ülkenin de kamuoyu tatmin olmamıştır. Bu süreçle ilgili bölge uzmanları da analizlerinde zaman zaman karamsarlığa kapılmış,

anlaşmanın ölü doğan bir anlaşma mı olduğu tartışılmıştır.

Kısaca anlaşmanın içeriğini hatırlamak gerekirse: Birkaç farklı isim önerisi üzerinde görüşmeler gerçekleştiren taraflar sonunda Kuzey Makedonya Cumhuriyeti üzerinde uzlaşmıştır. 17 Haziranda iki tarafın dışişleri bakanlarınca imzalanan anlaşmada Makedonyanın resmi adını bu şekilde değiştirmesi ve bundan böyle her ortamda yeni adını kullanması kararlaştırılmıştır. Makedonya vatandaşlarının pasaportlarındaki uyruk kısmında Makedonyalı/Kuzey Makedonya vatandaşı şeklinde ikili bir kullanıma gidilmesi benimsenirken İngilizcede hem Makedon hem de Makedonyalı anlamına gelen Macedonian kelimesinin etnisite ve resmi dili belirtmek için kullanılabileceği ifade edilmiştir (Madde 7). Anlaşmada ayrıca karşılıklı iyi niyet, egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygı ve ikili ilişkilerin geliştirilmesi gibi konulara ilişkin birçok madde yer almıştır[3].

Anlaşma Makedonyada halk protestolarına, muhalefetin ve hatta cumhurbaşkanının itirazlarına rağmen, anlaşma imzalandıktan yaklaşık yedi ay sonra 11 Ocak 2019da meclisten geçmiştir[4]. Makedonyada bu sancılı süreci daha detaylı anlatan Makedonya İsim Değişikliği: Farklı Çıkarlar, Farklı Perspektifler[5] başlıklı yazımızda konu daha detaylı bir biçimde ele alınmıştır. Tahmin edileceği gibi özellikle NATO ve AB anlaşmanın Makedonyada yasallaşmasını büyük bir sevinçle değerlendirmiştir. Örneğin, ABD Üsküp Büyükelçisi Jess Baily, ABDnin bu kararı selamladığını ifade ederken, Prespa anlaşmasının onaylanmasını tarihi bir an olarak değerlendirmiştir[6]. Yunanistanda da anlaşma mecliste milliyetçi grupların sokaklarda eylemleri sürerken görüşülmüştür. Yunanistan muhalefeti de anlaşmayı Yunanistan için bir yenilgi olarak tanımlasa da anlaşma 25 Ocak 2019da Yunan Meclisinde onaylanmıştır[7]. AB Konseyi Başkanı Donald Tusk anlaşmayı "Hayal güçleri vardı, risk aldılar, daha büyük iyi için kendi çıkarlarını feda etmeye hazırdılar. İmkansız görev başarıldı" sözleriyle tebrik etmiştir[8]. Anlaşmanın meclislerde karşılıklı olarak kabulünün ardından ülkeler arasında iyi niyete yönelik mesajlar verilmiştir.

Tüm bu süreçte Makedonyanın en temel motivasyonun AB ve NATO üyeliği olduğu söylenebilir. Brükselde 6 Şubat 2019da Makedonyanın NATOya katılım protokolü imzalandı [9]. Hemen ardından 8 Şubatta ise Yunanistan'da parlamento, Makedonya'nın NATO'ya girmesini öngören anlaşmayı onayladı[10]. Böylece Makedonya, öngörüldüğü şekilde, ilk onayını Yunanistandan almış oldu. Makedonya 2008den beri NATOnun tüm standartlarını sağlamış olmasına rağmen isim sorunu yüzünden örgütün bir parçası olamıyordu. Ülke NATOya üyelik kapsamında NATOnun bütçesine yaklaşık 1,2 milyon Euro katkı sağlayacak [11].

Türkiye, Makedonyayı bağımsızlığının ardından resmi adıyla tanıyan ilk ülkelerden biridir. Ülkenin isim değişikliği için yapılan dayatmalara karşı çıkan Türkiye tüm bu süreçte buna Makedonya toplumunun karar vermesi gerektiğini vurgulamıştır. Türkiye diğer Balkan ülkelerinde olduğu gibi Makedonyanın Avrupa-Atlantik kurumlarına üyeliğini de bölgenin refah ve istikrarı için her zaman desteklemiştir. İsim sorununun çözülmesi ülkenin bu kurumlara üyeliğini hızlandıracağından Türkiye açısından olumlu bir gelişme olacaktır.

[1] Mehmet Uğur Ekinci, Makedonya İsim Sorunu Çözülüyor (Mu?). *SETA Perspective.* Sayı:

204 (2018 Haziran), 1. (erişim 15.02.2019)

[2] Macedonia and Greece Sign Historic Deal on Name Change son güncelleme 17 Haziran, 2018

https://www.nytimes.com/2018/06/17/world/europe/greece-macedonia-name-dispute.html

[3] Final Agreement for the Settlement of the Differences as Described in the United Nations Security Council Resolutions 817 (1993) and 845 (1993), the Termination of the Interim Accord of 1995, and the Establishment of a Strategic Partnership between the Parties, *Ekathimerini*, 12 Haziran 2018. (erişim tarihi 15.02.2019)

[4] Macedonia Implements Prespa Agreement son güncelleme: 12 Ocak, 2019

https://www.state.gov/secretary/remarks/2019/01/288445.htm

[5] Vuslat Nur Şahin, Makedonya İsim Değişikliği: Farklı Çıkarlar, Farklı Perspektifler. *AVİM* , Sayı:29/2018 (2019 Eylül), 1 (erişim tarihi 16.02.2019)

[6] Uluslararası Camiadan Makedonyaya Tebrik Mesajları son güncelleme 11 Ocak, 2019

http://www.yenibalkan.com/tr/makedonya/uluslararasi-camiadan-makedonya-ya-tebrik-mesajlari

[7] Greece Ratifies Prespa Agreement son güncelleme 25 Ocak, 2019

https://www.state.gov/secretary/remarks/2019/01/288583.htm

[8] Yunan parlamentosu, Makedonya isim anlaşmasını onayladı son güncelleme 25 Ocak, 2019 https://tr.sputniknews.com/avrupa/201901251037296094-yunan-parlamentosu-makedonya-isim-anlasmasini-onayladi/

[9] Macedonia signs NATO agreement son güncelleme 7 Ocak, 2019

https://www.politico.eu/article/macedonia-signs-nato-agreement/

[10] Yunan meclisinden Makedonya'ya NATO vizesi son güncelleme 8 Şubat, 2019

https://www.dw.com/tr/yunan-meclisinden-makedonyaya-nato-vizesi/a-47436966

[11] NATO Üyeliği Yılda 1,2 Milyon Euroya Mal Olacak son güncelleme 7 Şubat, 2019

http://www.yenibalkan.com/tr/makedonya/nato-uyeligi-yilda-1-2-milyon-euro-ya-mal-olacak

Yazar Hakkında :

Vuslat Nur Şahin Orta Doğu Teknik Uluslararası İlişkiler ana dal ve Kurumsal Finans yan dal programlarından mezunudur. Halen Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler'de yüksek lisans öğrencidir.

Atıfta bulunmak için: ŞAHİN, Vuslat Nur. 2026. "KUZEY MAKEDONYA YENİ İSMİYLE NATO ÜYELİĞİ YOLUNDA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 21. Şubat 19. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/KUZEY-MAKEDONYA-YENI-ISMIYLE-NATO-UYELIGI-YOLUNDA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır